

Mežs nav kampana

Foto: Dačīte Bekere

Latvijas sabiedrībā attieksme pret mežsaimnieciskajiem procesiem valstī diemžēl nav viennozīmīga. Kaut arī meža nozare dod darbu vairāk nekā 50 000 cilvēku, eksportā ienes krietni virs pusotra miljarda eiro un ražo produktus ar augstu pievienoto vērtību, daudzi to ikdienā neredz. Toties pamana kailcirtes mežā, kas viņos rada patiesībā ļoti saprotamu sašutumu. Jo, nezinot pilnu mūsdienu Latvijas mežsaimniecības stāstu, ļoti viegli kontekstā ar 90. gadu notikumiem uzskatīt, ka visi koki tiek brutāli izcirsti un par kapeikām pārdoti ārzemēs. Bieži vien, kad patiesību skaidro meža nozares pārstāvji, tai netic, tāpēc lūdzām uz šā brīža situāciju Latvijas meža nozarē paskatīties cilvēkam no malas, žurnālistikas profesionālim, Latvijas atmodas līderim un vides aktīvistam un, starp citu, kādreizējam «Baltijas Koka» izpildredaktoram Dainim Īvānam.

Dainis Īvāns

Atklāti runājot, pret nezināmas izcelsmes kampaņām kopš zināma laika izturos rezervēti. Vēl nesen man gadījās piedalīties kādā konferencē par kodolenerģētikas attīstību Baltijā, kur tikos ar vienu no saieta finansētājiem, Krievijas fonda pārstāvi un izbijušu PSRS centrālā laikraksta speciālkorespondentu Rīgā. Viņš uzbāzīgi trinās ap mani un skubināja: «Nu uztaisisim, Daini, arī Latvijā kādu dabas aizsardzības kampaņu, kā toreiz, kā toreiz atmodā, jo jums taču viss tik slikti, tik slikti, un mēs varam palīdzēt!»

Varbūt nav lieki atgādināt, kādai Maskavas iestādei savulaik pakļāvās Maskavas propagandas «speckori» impērijas nomalēs. Vienu no tādiem, laikraksta *Učitelskaja gazeta* pārstāvi Rīgā L. Kurmajevu 1988. gadā kurioza pārpratumā dēļ pat aizturēja Latvijas PSR Valsts Drošības komitejas čekisti... par armijas laikraksta *Krasnaja zvezda* tipogrāfijā pavairotu «latviešu nacionālistu» uzsaukumu izplatīšanu. Kompetentā iestādē pie «snoudena» vēlāk noskaidroju, ka arī mana vecā paziņas jaunais «sabiedriskais fonds» nav nekas cits kā Krievijas mūsdienu čekistu finansēta struktūra Baltijas enerģētiskās patstāvības graušana.

Lai nu kā, bet sarunu par Latvijas stratēģisko dabas bagātību – mežu – sargāšanu un izmantošanu savas valsts vispārējās, enerģētiskās un ekonomiskās drošības stiprināšanā nevar būt par daudz. Sarunu, nevis kampaņveidīgu, aklu un iecirtīgu villošanos.

Cik melns ir velns?

«Vai mēs varam novērst Latvijas mežu izciršanu?» Jautājums, lai cik retorisks, lielu daļu publikas satrauks tāpat kā starptautisko dabas aizsardzības organizāciju atgādinātais, ka ik sekundi no zemeslodes vaiga pazūd mežu teritorija viena futbola laukuma apjomā. Vai mēs to spējam novērst? Vai spējam panākt, lai planētas cilvēku skaits pie arvien dilstošiem mežu, lauksaimniecības zemes un pārtikas resursiem pasaulē katru minūti nepalielinātos par tūkstošiem? Pirmajām emocijām rimstot, vērts pārdomāt, vai velns ir tik melns, kā šķitīs. ☺

Kad pirms vairākiem gadiem saimniecisko grūtību apstākļos Ivara Godmaņa valdība atļāva valsts mežos palielināt cirsmu apjomus un ne par izdevīgāko cenu tirgot papildus divus miljonus m³ koksnes gadā, mūsu mežos notiekošo asi kritizēja *Aljazeera* televīzija, starptautiskais dabas aizsardzības portāls *mongabay.com*, bet *thepetitionsite.com* savāca 20 697 parakstus zem petīcijas «Latvija, neizposti savus mežus!».

Nevar teikt, ka cilvēku impulsīvai neapmierinātībai ar meža nozares kursu nebija pamata. 2006.–2010. gada laikā akciju sabiedrība *Latvijas valsts meži* (LVM) izcirta lielākās platības pastāvēšanas vēsturē – 91 109 hektārus. Tad arī LVM tika atņemts līdzsvarotas mežu atbilstības starptautiskais sertifikāts (FSC), bet Zemkopības ministrija ķērās pie Valsts meža dienesta reformas, ko daudzi, tostarp es, uztvērām kā atteikšanos no meža aizsardzības un saudzēšanas. Vai VMD reorganizācija attaisnojusies, šaubos vēl šodien, tāpat kā par to nesen šaubījušies Valsts kontroles revidenti.

Taču nevar neredzēt, ka Latvijas meža nozarē, varbūt arī pateicoties savstarpēju apvainojumu piebārstītajai meža izstrādātāju un dabas daudzveidības sargu polemikai, kaut kas mainījies. Pateicoties iespējām, ko saimnieciskās krīzes apstākļos nodrošināja papildu cirsmas, izdzīvoja un izšķīrošo nozīmi valsts ekonomikā saglabāja kokrūpniecība. Nav ziņu, ka tādēļ būtu gājusi bojā kāda noteikta rūpuļu, lidoņu vai zidītāju suga, lai arī ticams, ka straujais izcirtumu palielinājums vienai otrai populācijai par labu nenāca. Taču LVM savos īpašumos, kas kopš 2010. gada mežu piepirkšanas rezultātā no 1,60 mlj ha palielinājušies līdz 1,62 mlj ha, 2011.–2015. gada posmā tomēr izcirtis ne vairāk par 84 962 hektāriem. Uzņēmums atguvis FSC sertifikātu. Pieņemts jauns Meža likums. Notikusi Valsts kontroles revīzija gan LVM, gan Valsts meža dienestā, un tās ieteikumi, ieskaitot interešu konfliktu novēršanas prasības, abām iestādēm jāievēro. Pat gadījumā, ja LVM komunikācija ar sabiedrību, kas uztraucas par mežu aizsardzību, nav bijusi ideāla, jāatceras, ka valsts akciju sabiedrību, atšķirībā no privātas kompānijas, pilsoņiem iespējams ietekmēt un likt tai strādāt kopējam labumam.

Šķitumi un īstenība

Visumā atzīdams, ka dabas aizsardzībā pareizāk ir krāsas sabiezināt nekā novērtēt draudošas briesmas, es vēlētos pārvērtēt dažus «vienkārša garāmgājēja» viedokļus, kas mūs un dažkārt arī mani agrākās publikācijās mudinājis Latvijas mežos notiekošo pārāk dramatizēt, veicinājis šķietamību uztvert kā īstenību. Viens no tiem ir pieņēmums par barbariski izpostītām un laikus neatjaunotām platībām valsts mežos. Esmu pārliecinājies, ka tieši LVM, kā to apstiprina arī Valsts mežu dienests, izcirstos nogabalus tomēr secīgi, laicīgi un, jāatzīst, kvalitatīvi atjauno, kamēr privātie mežu saimnieki bieži un labprātāk samaksā relatīvi niecīgo sodu, lai nebūtu jāiegulda lielākas summas meža stādīšanā. Krustpils novada domes priekšsēdētājs, lauksaimnieks un meža īpašnieks Gundars Kaļva saka: «Redzēdams un salīdzinādams, kas notiek mūsu puses privātajos mežos, es griebtu, lai tie visi drīzāk piederētu valstij!»

Bieži dzirdami un lasāmi dusmīgi cilvēku komentāri par valsts mežu apsaimniekotāju īpašumos atstāto «nekārtību» – krūmiem, vecāku koku puduriem, celmiem, zariem, kritālām, kas nonāk pretrunā ar pašu dabas aizsardzības ideju. Skaidrs, ka pie sterili izcirtu mauriņu un pilsētas parku «sakārtotības» pieradinātam patērētājam grūti saprast, ka meža bioloģiskajai daudzveidībai šķietamā «netīrība» nepieciešama un noteikta daudzuma nedzīvas koksnes, kā arī vecu koku atstāšana cirmās ir obligāts priekšnoteikumiem FSC sertifikāta saņemšanai. Tādēļ jau arī Latvijā izplatītā grāvju, lauku, pameža tīrīšanā iegūto meiju un zaru dedzināšana ugunsduros, manuprāt, ir sliktākais un videi kaitīgākais, ko varam darīt. Ja nav iespējas vai vajadzības sīkkoksni pārstrādāt šķeldās, labāk to atstāt kaudzēs lēnai dabas pārstrādei. Būs vismaz patvērums tīrīšanas un sakopšanas akciju izstrādātājiem dzīvniekiem, putniem, kukaiņiem.

Meža evolūcija

Tikpat maldīgi ne vienu reizi vien ir līdzīgu mežu aizsardzības kampaņu spriedumi par Latvijas mežu evolūciju. Vai mežu stāvoklis mūsdienu Latvijā salīdzinājumā ar pirmskara un vēl senākiem laikiem tik ļoti pasliktinās, ka pēdējais laiks

celt trauksmi? Dzirdēdams, ka pasaulē ik sekundi izcirsto mežu futbola laukumā 170 m³ ir mūsējie (ar aprēķinu «hektārs 10–15 minūtēs»), jānotic, ka jā, taču, pārļaujot Latvijas mežu vēstures grāmatas (*Latvijas mežu vēsture*, Rīga, 1999) atklājas pavisam cita aina. Neatkāpsimies līdz laikam, kad šļūdonis te nostūma visu dzīvo un veģetācijai nācās atjaunoties pavisam skarbos apstākļos. Arī pirms 100 gadiem bija «vēl sliktāk». Pirmā pasaules kara priekšvakarā Rīga lepojās ar lielāko kokmateriālu eksporta ostu pasaulē ar visām sekām, ko tas radīja Daugavzemes mežiem. Vēl pirms Piekta gada revolūcijas Baltijas mežkopju Viskrievijas mežziņu kongresā Rīgā vietējo baronu alkātīgi uzsāko mežu izcirstānu, lai sacentos lepnu piļu un māju būvē, nokristīja par «laupītājmežsaimniecību».

1912. gadā atklātais Rīgas Zooloģiskais dārzs «vietējās faunas» ekspozīcijai mežacūku atgādāja no Turkestānas, vilkus un lāčus no Krievijas, bet būvuzņēmēja P. Radziņa dāvātais lūšu sprosts tā arī palika bez iemītneka. Par tik eksotiska zvēra kā bebra iegādi dārza dibinātāji F. Štolls un K. Grevē pat nesapņoja. Ar šādu attīstības modeli, ja nesekotu karš un Krievijas impērijas sabrukums, Latvija šodien droši vien sagaidītu bezdabiskiem mežiem un, iespējams, arī bez latviešiem.

Mežu kopplatība, taisnības labad jāatzīst, dila arī starpkaru periodā. Taču tad jau tas bija nepieciešams valsts dzīvotspējas nostiprināšanai, ne kaklakungu uzturēšanai. Turklāt 20. gadsimta 20. un 30. gados mūsu priekšteči vēl priekšroku deva līdumu lišanai. Meža kopējais īpatsvars samazinājās, bet mežu politika, sevišķi pateicoties Meža departamenta dibinātājam un pirmajam direktoram Krišam Melderim, kļuva līdzsvarotāka, atbildīgāka, mežiem saudzējošāka. Departamenta galvenais entomologs un Rīgas Zooloģiskā dārza atjaunotājs Laimonis Gailītis šai pašā laikā nenogurdams mācīja, ka galvenais meža veselības un ražības priekšnoteikums ir bioloģiskā daudzveidība.

Šai vietā gribas beidzot uzteikt arī LVM, kas, pēc sabiedrības kritikas par Ventspils puses mežu miglošanu ar indīgām ķimikālijām no lidmašīnas, pašlaik apņēmusies cīņā pret koksngrauziņiem, lapgrauziņiem, priēžu tinējiem un citiem meža gardēžiem turpmāk izmantot jau Laimoņa Gailīša ieteiktās bioloģiskās

apkaršanas metodes, kas nozīmē gan Eiropas putnu direktīvas, gan dzīvotņu direktīvas jo skrupulozo ievērošanu.

Ne šķietami, bet īstenībā Latvijas mežsaimniecība no 27% valsts kopplatības kopš 1923. gada pieaudzis līdz 52%. Tādu nepmežotās un apmežotās zemes proporciju saglabāšanu neviena no atjaunotās Latvijas valdībām nav apstrīdējusi. Jaunu līdumu lišana nenotiek. Otrādi – turpinās aizaugušo lauksaimniecības platību transformēšana mežu zemēs. Lai ieraudzītu bebru, mežacūku, lūsi vai vilku, uzmanīgāks dabas vērotājs Latvijā var neiet uz zooloģisko dārzu. Vai tas nenozīmē, ka dabisko mežu un mežinieku pozīcijas nostiprinās, bet mūsu mežu bagātības nemaz tā neizsīkst, kā šad tad gauzāmieš?

Emocijas un patiesība

Kopš 20. gadsimta deviņdesmitajiem manī, un ne tikai manī, vērojot stihisku baļķu vezumu plūsmu ostu virzienā, nostiprinājās pārliecība, kas apziņā nav viegli maināma: mēs vieglprātīgi, bez vērtības pievienošanas izķīnķelējam izejmateri-

ālus. To, ka 21. gadsimtā Latvijā izaugusi spēcīga, moderna kokrūpniecība, ar meža lietām ikdienā nesaistītam cilvēkam grūtāk pamanīt. Taču, ja meža nozare nepārstrādātā veidā šodien eksportē gandrīz tikai papīrmalku, kas kopā ar šķeldām veido 22% no ārzemēs pārdotās koksnes, bet pārējais ir brusās, dēļos, latās, finierī vai smalkākos izstrādājumos pārvērsta gatavā produkcija, kaisīt sev pelnus uz galvas nevajag. Stabila kokrūpniecība islaicīgas peļņas dēļ apzināti nepostīs mežu, no kura jādzīvo. Tāpat dzīvot grīboša valsts sapratis, ka daudzveidīgi meži arvien būs tās stratēģisks resurss ne tādās vien likstās kā pārļāistā ekonomiskā krīze.

Latvijas kopspekā interesēs būtu svarīgi mežus vieniem nesalīdzināt ar burkānu tīrumu un nemeklēt apšaubāmus iegānstus to ātrākai nociršanai, bet otriem – pirms vārdu kaujas publiskā telpā saprast, ko gribam panākt un ko piedāvāt. Viegli teikt, grūti ievērot, es to attiecinu arī uz sevi. Kad man garām skrienot jautā, vai Latvijā neizcērt par daudz, es automātiski gribu atbildēt, ka cērtam gan, un tā ir emocionāla reakcija, kam nav nekāda sa-

kara ar patiesību, ko es nezīnu. Taču, kad es patiesību gribu noskaidrot, izrādās, tās nav nevienā publikācijā, kas teikusi: «Par daudz!» Vienīgie Latvijas koku pieauguma dati ir institūta *Silava* pētījumā, kas veikts pēc tādas pašas metodikas kā Skandināvijā un liecina: mūsu valstī cirsmu un pieauguma līdzsvars tiek ievērots. Tā uzskata arī valsts mežziņi, kas mežus pazīst, nu vismaz tie daži no 300, kam esmu jautājis. Var ticēt vai neticēt, bet citu datu jau nav.

Izcirtumi aizaug

Tomēr vissmagākos pārmetumus mežu nozare dabas aizsardzības publikācijās saņem par kailcirtēm, sevišķi to koncentrāciju un mežu sadrumstalošanu. Kailcirtes par nevēlamām racionālā mežsaimniecībā uzskatīja arīdzan «mežkopju mežkopis» Krišs Melderis: «..mēs tā izgriezām no meža dzīvā ķermeņa lielu gabalu miesas vienā paņēmienā. Atlikusi miesa slimos, strutos un var aiziet bojā.» (*Meža vakari*, Rīga, 2012). Nepārprotami. Tikpat nepārprotami kailcirtes ☹

Pērkam cirmsas, meža īpašumus

Tālrunis 26404542

Veicam zāgmateriālu vairum un mazumtirdzniecību, apdares kokmateriālu tirdzniecību

Tālrunis 26536052

mežsaimniecībā nav spēts izskaust nekur pasaulē, un diezin vai izdosies arī tagad Latvijā, kad latviešu mežiniekiem vēl jāatpelnā dārgi iegādātās mežizstrādes mašīnas. Ko darīt? Tiek meklēti mazākas rētas atstājoši hārvesteri. Runa varētu būt par izlases cirsmu mērķtiecīgāku propagandu arī valsts akciju sabiedrībā, kas to var atļauties. Latvijā ir pietiekami daudz privāto īpašnieku, kuri šādā veidā gadu no gada gūst stabilus ienākumus, nekaitēdami sava meža daudzveidībai.

Cik pamatoti ir biologus visbiežāk kaitinošie mežu izstrādātāju argumenti par kailcirti, kas «nekaitē mežam», jo «traucē to tikai vienu reizi» (simts gados), par to, ka izcirstā vietā iestādīs kaut ko «vēl labāku», par kailcirti, kas «ir tikpat dabiska kā meža ugunsgrēks»? Kaut kas racionāls jau tur ir. Kad ap manu senču dzīvesvietu Vidzemes augstienē 90. gadu vidū skaistā priežu sila un egļu vēra, līganā bērzu tuneļa ap ceļu vietā piepeši parādījās celmains tuksnesis, jutos satriekts. Kā šādā gadījumā darbojas Orhūsas konvencija par manām garantētajām tiesībām dzīvot veselīgā, labvēlīgā vidē un ainavā?

Nākamajā gadā izcirtumā parādījās pirmās zemenes, vēlāk avenāji. Negribēju sev atzities, ka noskaņojums mainās. Man ir drava, bet avenes izcirtumu dēļ pēdējos gados kļuvušas par dāsnākajiem medus augiem apkārtnē. Pēdīgi pāri tām padzīst gados izaudzis savus piecus metrus augsts, sprigans mežiņš, kur jau esmu uzgājis agrāk neredzētas mežzirbes un melnās dzilnas, balto zaķi, par mežacūkām, stirnām, aļņiem un staltbriežiem, kas mierīgi ganās neaizaugušās norās, nerunājot. Zinu – manā mūžā šo mežu vairs necirtīs.

Tāpēc gribas piekrist viedoklim, ka visnepatīkamākais mūsu mežsaimniecībā pašlaik ir nevis kailcirtes pašas par sevi, bet gan to koncentrācija vienuviet, kā arī mežu masīvu jucekliģa saskaldīšana. Ja šai ziņā ko varētu uzlabot valsts mežos, kur cirsmu secību, izvietojumu kaut ar sabiedriskās domas spēku nepieciešamības gadījumā var ietekmēt latviešu botāniķi un zoologi, tad privātie meži pilnībā pakļaujas tirgus likumiem un īpašnieku personiskajām interesēm.

Kam piederēs Latvijas meži un zeme?

Visos Latvijas novadu laikrakstos bez izņēmuma gadiem parādās sludināju-

mi par lauksaimniecības zemju un mežu pirkšanu. Esmu mēģinājis skaitīt: 80–90% no reklāmas kopapjoma. Rodas iespaids, ka viena otra novada preses izdevums tikai uz šo sludinājumu rēķina dzīvo. Tie aizņem veselas laikraksta lappuses un atkārtojas no laidiena laidienā. Zemīti un mežus, mežus ar zemīti un otrādi vēlas iegūt gan «latviešu saimnieki», gan «latviešu bāleliņi». Viņi gatavi kārot pirkēt ar visiem apgrūtinājumiem, ar izcirtumiem un sola atrisināt visus juridiskos šķēršļus, kas pārdevējam traucētu pircēju gandarīt. Tikai tad, kad «bāleliņš» vai «saimnieks» uzmeklēts, izrādās, ka aiz viņa stāv kāds cits kungs ar vācisku, zviedrisku vai krievisku uzvārdu, tāda latvietim neizburtojama firma, kuras tālākie pavedieni aizstiepas zilās neizdibināmās tālēs.

Ir parādījusies pietiekami daudz kompāniju, ar kurām pirkšanas sacensībā vairs nevar konkurēt pat lielākie latviešu mežu īpašnieki. Lauksaimniecības zemju iegādē vietējie pamatīgi zaudē manīgiem zviedru pensiju fondiem, kas par tur smieklīgām, bet latviešu zemniekam nesamaksājāmām summām sapirkuši platības, kas rēgojas arī netālu no manām lauku mājām – nekoptas, neizmantotas, aizaugušas, ar grūstošām meliorācijas sistēmām, kas veicina arī kaimiņu lauku pārpurvošanos. Stāv kā bankā. Tikmēr aktīvākajiem novada zemniekiem piemērotu sējumu un ganību platību sāk trūkt gan intensīvo, gan bioloģisko saimniecību izvēršanai.

Kā rokās pāriet mūsu zeme? Precīzu ziņu, cik daudz tās jau pieder ārzemniekiem, nav. Ne tuvu visi zemes un mežu īpašnieki ir identificējami. Skaidrs priekšstats ir tikai par dažiem, bet arī norāda uz kopējo tendenci: galvenie Latvijas dabas resursi bīstami koncentrējas saujuņas ārzemnieku, gan fizisku, gan juridisku personu, rokās. Zviedru mežizstrādes sabiedrībai *Bergvik Skog*, vienai no lielākajām Eiropā, piemēram, pieder vairāk par 100 000 ha Latvijas mežu. 15% no tiem ir «bāleliņu» izcirstās, pamestās un labi ja par pāris simtiem eiro hektārā izpārdotās platības. Lielākās cirsmu izsolēs ar šo kompāniju nespēj konkurēt neviens vietējais. *Bergvik Skog* gan nevar pārņemt bezatbildīgu attieksmi pret mežu. Bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana ir viens no FSC sertificētās kompānijas deklarētiem mērķiem. Tās 100 gadu mežizstrādes plānā redzams, ka pirmos 20 gadus

uzņēmums Latvijā uzvedīsies ļoti zaļi, visiem par prieku necirtīs kokus, tikai stādīs, pārpirks, paplašināsies. Taču zviedru mežizstrādes kompāniju pilnīgi utilitārā apiešanās ar pašas Zviedrijas mežiem liek uzmanīties. Arī *Bergvik Skog* savu Latvijas īpašumu ciršanu maksimālā apjomā sāks 100 gadu biznesa plāna atlikušajos astoņdesmit. Turklāt kompānija šai periodā plāno izstrādāt galvenokārt enerģētisko koksnī, jo: «2020. gadā ES prognozē enerģētiskās koksnies deficītu 60 mlj m³ apjomā» un sīkkoksnī, «kuras patēriņš pieaug Latvijā». Latvijas kokrūpnieki, kam būs nepieciešami zāģbaļķi, tādā gadījumā, iespējams, stāvēs pie sīkkoksnies ratiem un stabili varēs paļauties tikai uz valsts mežu rezervēm.

Modernā lēņu sistēma

Ja *Bergvik Skog* līdzīgas ārzemju kompānijas tuvākajos gados iegādāsies kritisko masu mūsu mežu, valsts iespējas Latvijas mežos ārpus aizsargājamām teritorijām noteikt arī dabas aizsardzības un saimniecisko politiku var samazināties. Ja tā turpināsies, visai ātri atgriezīsīmies lēņu sistēmā, kad latviešu zemniekam par savas zemes apstrādāšanu un mežu izmantošanu nācās maksāt tik bargas nodevas kungam, ka saimniekošana un pat dzīvošana pašu mājās kļuva nepanesama. Diezin vai modernā lēņu sistēma, kad par kungu kļuvis investīciju fonds, ir labāka un humānāka par to, kāda valdība dzimtbūšanas laikos. Vai to gribam? Lai mūs nemierina arī solījumi, ka ārzemnieku īpašumtiesības uz šejienes zemi un mežiem stiprinās Latvijas drošību. Kurš tad zina, kas ir patiesais saimnieks daudziem Rietumos un ošoros reģistrētajiem nekustamo īpašumu kantoriem. Un vai zviedru pensiju fonds steigsies mums palīgā kaimiņvalsts agresijas brīdī jeb zemes īpašumus tāpat kā latviešu leģionārus izdos agresoram?

Kā sargāsim savu zemi?

Kā negodprātīgu ārzemnieku iespējas tikt pie Latvijas meža zemēm drīzumā ierobežos Saeimā apspriežamais likums par spekulāciju ierobežošanai ar lauku zemi, pāragri spriest. Pagaidām gandrīz vienīgā cerība kaut cik mazināt savu mežu nonākšanu svešā atkarībā ir LVM dotais valdības mandāts iepirkt jaunas platības.

Līdz kādam apjomam? Krustpils novada zemnieks Andris Felss uzskata, ka latviešu lauku saimniecības justos daudz drošāk, ja tām īpašumā esošā un nomātā lauksaimniecības platība būtu divu trešdaļu attiecībā pret vienu. Tagad šī proporcija esot otrāda vai labākajā gadījumā – puse pret pusi. Arī mūsu tauta, manuprāt, justos drošāk, ja tās kopīpašumā puses vietā būtu vismaz divas trešdaļas savas zemes mežu masīvu. To ilgstošā periodā varētu arī sasniegt, lai arī LVM gan iepirkumam atvēlēto līdzekļu, gan valsts iestādei raksturīgās, smagnējākās iepirkuma procedūras dēļ isti konkurēt ar zemju spekulācijas fondiem nespēs.

Risinājums varētu būt nodokļa atcelšana īpašniekiem, kas savu zemi pārdos valstij vai vietējam lauksaimniekam. Vietalvas puses labības audzētājs Ansis Saliņš ierosina LVM īpašumā esošās lauksaimniecības zemes, kur tas iespējams, mainīt pret mežu zemēm, kas ir zemnieku īpašumā, bet nav viņiem nepieciešamas. Arī bankas, kredītēdamas lauksaimniekus, meža hektāra ķīlas vērtību nosakot tik niecīgu, ka neesot izdevīgi šādu zemi privātpašumā saglabāt.

Otrs veids, kā latviešiem noturēt mežus savējo rokās, ir kooperatīvu veidošana. Visai ticams, ka daudzus no 150 000 mūsu privāto mežu un mežiņu īpašnieku no apvienošanās attur bažas par tautiešu negodīgumu, savstarpējais aizdomīgums, bailes sadarboties, kam pēc neaizmirstamās padomju okupācijas ir savi iegansti. Taču, kamēr paši turēsim viens otru aizdomās par ļauniem nolūkiem vai uzskatīsim, ka apšmaukt kaimiņu nav negods, senču mežus savāks citi, kaut vai Latvijā sen ienākusi *Metsallito Group*, kas pieder 131 000 Somijas mežu īpašnieku. Viņi spēj, bet mēs ne?

Mežs vieno

No meža, mežā un ap mežu notiekošā var mācīties. Mežam ir pa spēkam satuvināt atšķirīgus ļaudis saimnieciskām un emocionālām saitēm. Mežs sargā, mežs ir darbs un dzimtene.

«Mežs ir spilgts piemērs tam, ka vienotībā – spēks, sadrumstalotībā – bojāeja,» meža zinātniece Aija Zviedre šos K. Meldera vārdus citējusi *Meža vakaru IV* izdevuma priekšvārdā. Mežs nav kampanja. Mežu un zemi – barotāju – tauta nedrīkst izlaist no savām rokām. ○

Messe München
International

Meža nozares tehnoloģiju paraugstunda

Pērkot ieejas biļetes
internetā, ietaupiet
līdz pat **35 %**

www.interforst.com/en/tickets

INTERFORST

2014. gada 16.–20. jūlijs
Messe München
Minhene, Vācija

12. starptautiskā mežsaimniecības
un mežizstrādes tehnoloģiju
izstāde, zinātniskā konference
un paraugdemonstrējumi

Oficiālais pārstāvis:
Vācijas-Baltijas Tirdzniecības kamera Igaunijā, Latvijā, Lietuvā
AHK-Service SIA
tel. +371 6732 0725
muenchen.lv@ahk-balt.org

